

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	1. Hvordan ivaretar Overhalla kommune risiko knyttet til erosjon, jord- og kvikkleireskred i sitt samfunnssikkerhetsarbeid? 2. Hvordan ivaretar Overhalla kommune risikoer knyttet til erosjon, jord- og kvikkleireskred i sin arealforvaltning?
Kilder til kriterier	• Plan- og bygningsloven • Sivilbeskyttelsesloven, kapittel V. kommunal beredskapsplikt • Forskrift om kommunal beredskapsplikt • Forurensningsforskriften • Byggteknisk forskrift (TEK17) med veiledning. • Statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning • Rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling • NVE, Kvikkleireveileder • NVE, Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområde i arealplanleggingen • Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Temaveiledning utbygging i fareområder.
Metode	Dokumentstudier, undersøkelse av saker og intervju.
Tidsplan	• 400 timer • Levering til sekretær 1. juli 2022
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Margrete Haugum, mha@revisjonmidtnorge.no Prosjektmedarbeider: Thomas Furunes, thomas.furunes@revisjonmidtnorge.no Styringsgruppe: • Johannes Nestvold • Sunniva Tusvik Sæter
Uavhengighets-erklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.
Kontaktperson Overhalla kommune	Den som kommunedirektøren utpeker

2 BESTILLING OG BAKGRUNN

I dette kapittelet utdypes bestillingen og bakgrunn for prosjektet.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Overhalla kommune bestilte en forvaltningsrevisjon om geoteknikk 16.09.2021, sak 24/21. I vedtaket står det at kontrollutvalget ber revisjonen ta med seg de gitte innspill som kom frem i møtet. Revisjon Midt-Norge var til stede i møtet. Kontrollutvalget har diskutert geoteknikk i tidligere møter og fikk en orientering fra administrasjonen den 03.06.2021. I protokollen fra møtet 16.09.2021 er det listet opp spørsmål som er ment som hjelp til bestillingen. Denne listen er ikke uttømmende.

- Er kommunens ressurser og kunnskap på geoteknisk område tilfredsstillende ut fra krav i lover og forskrifter?
- Har kommunen oversikt over, samt kartlagt aktuelle fareområder for henholdsvis flom, jord- og leirskred?
- Hvordan er rutinene for ajourføring av oversikt og kunnskap om, spesielt farelommer mindre enn 10 dekar?
- Hvordan er geotekniske risiko- og sårbarhetsanalyser implementert i på tvers av sektorer og planverk i kommunen?
- Hvordan er samarbeidet og utfordringer i og på geoteknikkområdet med eksterne (statlige, fylkeskommunale og private) aktører?
- Hvordan er tiltaksplanen etter helhetlig ROS-analyse fulgt opp på geoteknikkdelen?
- Hvordan er oversikt og sikkerhet av samfunnskritisk infrastruktur som f.eks. vannforsyning, avløp, strøm og telekommunikasjon, i fareområder for flom, jord- og leirskred sikret, viser spesielt til kommunens ROS-analyse vedr. rasfare og vannforsyning.
- Hva er status og utfordringer på tilsynsnemndsfunksjonen for sikringsanlegg?
- Er krav som settes i plan- og byggesaker godt nok utredet og følges kravene opp?
- Hvordan er administrasjonens kompetanse på geoteknisk og hva gjøres for å sikre/videreutvikle denne?
- Har kommunen i planverk og saksbehandling tatt høyde for, og i tilfelle hvordan, utfordringer beskrevet i nye klimarapporter/-framskrivninger?

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Geoteknikk er et fagområde som handler om jord og berg sine egenskaper i byggeteknisk sammenheng, samt vurdering av stabilitet og fare for skred. Kvikkleirskredet i Gjerdrum

30.12.2020 er et eksempel hvor geotekniske forhold aktualiseres. Den 14.04.1959 gikk det to store leirras i Namsens nedre løp i Overhalla. I 2007 var det et løsmasseskred ved Sjøanget i Overhalla og samme år gikk det et kvikkleireskred i elva Reina mellom Liss Amdal og Stor Amdal i Overhalla.

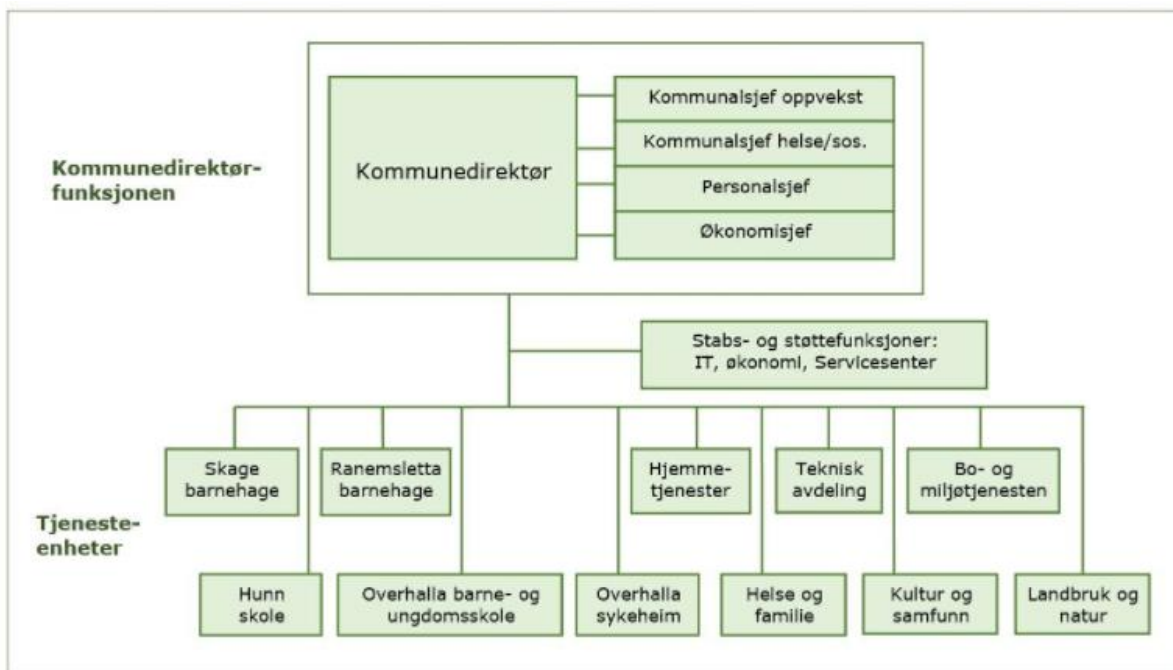
Stabilitet i grunnen og faren for skred øker ved menneskelig påvirkning og erosjon som følge av vannføring og store nedbørsmengder. Overhalla kommune deles i to av elva Namsen og sammen med sideelver har de tidvis stor vannføring med påfølgende fare for erosjon. Det er også i tilknytning til disse elvene at mange av kvikkleireforekomstene i Overhalla finnes. I disse områdene finnes også en stor del av kommunens bebyggelse og infrastruktur.

Norsk vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ansvar for å forvalte vann- og energiresursene i Norge. NVE ivaretar også statlige forvaltningsoppgaver innenfor skredforebygging. NVE skal bidra til å gjøre samfunnet bedre rustet til å håndtere flom og skredfare og har en sentral rolle i beredskapen for ras, flom og ulykker i vassdragene.

Plan- og bygningsloven har bestemmelser om kommunal planlegging og byggesak. Plan- og bygningsloven har bestemmelser om hvordan landets arealer skal brukes og reguleres. Loven gjelder alle typer aktiviteter og virksomheter knyttet til fast eiendom, slik som bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og endring av eiendom. Dette er områder hvor kunnskaper om stabilitet i grunnen og fare for ras må tas hensyn til i saksbehandlingen.

2.3 Kommunens organisering

Geoteknikk berører ulike deler av kommuneorganisasjonen. Figur 1 viser kommunens organisasjonskart.

Figur 1. Organisasjonskart Overhalla kommune

Tjenesteenheten teknisk avdeling har ansvar for lov- og forvaltningsoppgaver innenfor byggesak, kart- og oppmåling, arealplanlegging og kommunalteknisk drift og utbygging av kommunal infrastruktur slik som veger, vann- og avløpsanlegg samt kommunal tomtegrunn. Tjenesteenhet landbruk og natur er fra 01.06.2021 en felles tjeneste for Overhalla og Grong, hvor Overhalla er vertskommune for samarbeidet. Denne enheten forvalter særlover innenfor landbruket og saker knyttet til omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og nydyrking er områder som berører geotekniske forhold.

Store kvikkleireområder, vassdrag med tidvis stor vannføring og klimaendringer med økte nedbørsmengder er risikoer som må håndteres i kommunens risiko- og sårbarhetsarbeid.

3 PROSJEKTDESIGN

3.1 Avgrensing

I denne forvaltningsrevisjonen avgrenses geoteknikk til å gjelde erosjon og kvikkleire- og jordskred. Erosjon og skred kan skyldes både naturkrefter, menneskelige inngrep og en kombinasjon av dem. Det skilles ikke mellom årsakene, men hvordan risikoen håndteres både systemnivået i kommunen og hvordan erosjon og skred håndteres i saksbehandlingen på relevante områder. Revisjonen avgrenses til Overhalla kommune sin saksbehandling.

3.2 Problemstillinger

Revisjonen foreslår følgende problemstillinger.

1. Hvordan ivaretar Overhalla kommunen risiko knyttet til erosjon, jord- og kvikkleireskred i sitt samfunnssikkerhetsarbeid?
2. Hvordan ivaretar Overhalla kommune risikoer knyttet til erosjon, jord- og kvikkleireskred i sin arealforvaltning?

Samfunnssikkerhetsarbeidet

Kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeid på tvers av sektorer i kommunen. Kommunen skal ha en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som grunnlag for samfunnssikkerhetsarbeidet. Revisjonen vil i denne delen undersøke om hvordan samfunnssikkerhetsarbeidet fanger opp klimaendringer sin betydning for samfunnssikkerhet, avgrenset til klimaendringer som har innvirkning på erosjon og skred.

Arealforvaltning

Denne problemstillingen undersøker hvordan kommunen behandler erosjon og faren for skred i arealplanlegging og saksbehandling. NVE har et kartverk som er til disposisjon for kommunene i for eksempel utarbeidelse av arealplaner og reguleringsplaner. Revisjonen vil også undersøke om klimaendringer berører i planverket.

Kommunen behandler ulike typer saker som medfører menneskelige inngrep i grunnen. Det er aktuelt å undersøke om det i saksbehandlingen i slike saker tas hensyn til kommunens kunnskap om erosjon og fare for jord- og kvikkleireskred. Revisjonen har trukket fram byggesaksbehandling, nydyrking, kommunal veibygging og bygging av vann- og avløpsinfrastruktur, som aktuelle områder å undersøke nærmere.

Bebyggelse og infrastruktur finnes i områder som er utsatt for erosjon og fare for skred. Ut fra en risikovurdering har kommunen mulighet til å iverksette risikoreduserende tiltak. Kommunen har hatt tilsynsnemnder som skulle følge med vassdragene. Det kan også forventes at

kommunen blir varslet av innbyggerne når det skjer mindre endringer. Det er aktuelt å undersøke hvordan kommunen registrerer slike varsel og følger dem opp. Revisjonen vil også undersøke hvilke fysiske sikringstiltak som er iverksatt. Revisjonen vil også undersøke hvordan kommunen jobber forebyggende med informasjon til grunneiere og entreprenører som antas å arbeide i grunnen. Eksempelvis grøfting i landbruket. (De siste årene har det vært tilskudd til grøfting slik at kommunen har hatt muligheten til å følge opp slike saker med risikoreduserende tiltak).

3.3 Kilder til kriterier

Følgende kilder til revisjonskriterier legges til grunn.

- Plan- og bygningsloven
- Sivilbeskyttelsesloven, kapittel V. kommunal beredskapsplikt
- Forskrift om kommunal beredskapsplikt
- Forurensningsforskriften kapittel 4, anlegg, drift og vedlikehold av planeringsfelt
- Byggteknisk forskrift (TEK17) med veiledning. Direktoratet for byggkvalitet
- Statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling
- NVE, Kvikkleireveileder
- NVE, Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområde i arealplanleggingen
- Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Temaveiledning utbygging i fareområder. Direktoratet for byggkvalitet

3.4 Metoder for innsamling av data

Kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse, arealplaner og reguleringsplaner samt grunnlagsdata for disse dokumentene er viktige deler av datagrunnlaget for forvaltningsrevisjonen. Revisjonen vil også benytte offentlig tilgjengelige kartdata og vurderinger omkring erosjon og fare for kvikkleirskred i Overhalla kommune.

For å undersøke saksbehandlingen gjøres det et utvalg av enkeltsaker på de områdene som er beskrevet i omtalen av problemstilling to. Disse sakene undersøkes nærmere for å finne ut hvordan det er tatt hensyn til faren for erosjon og skred. Det er uklart hvor mange saker som finnes på ulike områder. I utgangspunktet legges det til grunn saker fra de siste fem årene. Er dette et stort antall så blir det gjort et utvalg. Er det få saker så er det aktuelt å gå litt lengre tilbake i tid. Hensikten er å fange opp det mangfoldet av saker hvor erosjon og skred inngår eller burde inngått, for å se hvordan sakene håndterer risikoen.

Det er aktuelt å gjennomføre intervjuer med ansatte i kommunen. I utgangspunktet vil kommunedirektøren, enhetsleder landbruk og natur og enhetsleder, teknisk sjef og arealplanlegger bli intervjuet. I disse intervjuene vil revisjonen kartlegge om det er andre som bør intervjues. I tillegg kan det være aktuelt å intervju eller hente informasjon fra andre offentlige aktører slik som statsforvalteren og direktorater.

Revisjonen vil underveis vurdere å lage en kort undersøkelse rettet mot grunneiere og eller entreprenører for å undersøke hvilken informasjon de har om farene for erosjon og skred.

Steinkjer 12.11.2021

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

PMRevisjon Midt-Norge	
Prosjekt nr: FR1198	Kommune: Overhalla kommune
Vurdering av uavhengighet - revisors egenvurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt: Geoteknikk	

Hovedreferanse: KommuneLOven § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 --- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Ansettelsesforhold:	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Steinkjer 12.11.2021

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no